

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
творів мистецтва

Дипломна робота
(бакалавра)
з теми:

**«ІНТЕГРАЦІЯ ДЕКОРАТИВНИХ МОНУМЕНТАЛЬНИХ РОЗПИСІВ І
СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ»**

Виконала: студентка 4 курсу
ОМ1-В18 групи
спеціальності 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація
за освітньою програмою Образотворче
мистецтво, спеціалізація «Дизайн»
Хоруженко Анастасія Олександрівна

Керівник: Підгурний І.С., *кандидат
мистецтвознавства, доцент кафедри*

Кам'янець-Подільський – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ІСТОРИОГРАФІЯ ДЕКОРАТИВНОГО МОНУМЕНТАЛЬНОГО ЖИВОПИСУ.....	7
1.1. Характеристика бібліографічних матеріалів про стилі та види монументального живопису.....	7
1.2. Особливості використання монументального живопису у сучасному дизайні інтер'єру	17
РОЗДІЛ 2. НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ.....	24
2.1. Роль і місце настінного живопису у сучасному інтер'єрі.....	24
2.2. Класифікація інтер'єрного розпису.....	31
РОЗДІЛ 3. ДИЗАЙН МОНУМЕНТАЛЬНОГО РОЗПИСУ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО ЦЕНТРУ ФАНДРАЙЗІНГУ ПРИ К-ПНУ.....	38
3.1. Особливості дизайну монументальних розписів інтер'єру офісного простору	38
3.2. Особливості процесу створення монументальних композицій у матеріалі	44
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	52

ВСТУП

Монументальне мистецтво, як відомо, є одним із видів образотворчого мистецтва, і належить до найдавніших проявів людської творчості. Настінний живопис бере свій початок ще за часів первісних людей, та супроводжує нас впродовж багатьох століть і до сьогодні. На сучасному етапі розвитку, монументальні розписи набули неабиякої популярності. Настінні розписи використовують для оздоблення приватних будинків та будівель суспільного призначення, як у інтер'єрах, так і у екстер'єрах.

Художній розпис займає особливе місце в мистецтвознавстві, оскільки відіграє важливу ідеологічну функцію, бере участь у формуванні стилю архітектури, формуванні концепції внутрішнього простору і, нарешті, в цілому, бере участь у художній мові стилю образотворчого мистецтва певного періоду. Сьогодні художній розпис як прикраса стін є унікальним способом надати характеру будь-якому оточенню. Він зміг змінити характер споруди, надавши їй настрю, складності та неповторності. Такий вид оздоблення підходить для багатьох будівель. Ця універсальність зробила художній розпис найпопулярнішим у сучасному дизайні, а новітні матеріали та техніки дозволяють йому служити декоруванням протягом тривалого часу. Не дивлячись на популярність практичної діяльності художників-монументалістів сьогодення, у даний період часу тема є не достатньо дослідженою.

Актуальність даного дослідження зумовлена безпосереднім розвитком дизайну збудованого середовища у всьому сучасному світі та виходом декоративного розпису на новий, вищий та професійний рівень. Розпис є одним із найдавніших видів образотворчого мистецтва, що існували ще в перші часи. Фрески є невід'ємною частиною традицій народів світу, які змінюються і

розвиваються разом з часом. Поява настінного друку принесла нові зміни в мистецтві внутрішнього та зовнішнього живопису, викликаючи нові явища, пов'язані з технічними особливостями.

Як загальне поняття, термін «монументальне мистецтво» з'явився лише в ХІХ – на початку ХХ ст., хоча ця творча діяльність зародилася ще в давні часи історії людства. З найдавніших годин монументальне мистецтво існувало у специфічних формах вираження: архітектурних спорудах, скульптурах, розписах тощо. До монументального мистецтва належать види та жанри, призначені для міських площ, паркових просторів та призначені для взаємодії (синтезу) один з одним. Найважливіші монументальні твори мистецтва належать до художнього осмислення світобудови, встановлення духовних, просторових та масштабних відносин з людьми. Дизайн як окремий вид діяльності сформувався завдяки інтеграції та взаємовпливу на його еволюцію багатьох історично обумовлених факторів. У дизайні відображається результат взаємодії декоративно-прикладного мистецтва і мистецтва і стилю, архітектури і техніки; індустриального виробництва і споживання, питання взаємозв'язку тематичного середовища простору в різних сферах життя людини.

У зв'язку зі стрімким розвитком сучасних технологій поняття дизайну набуло нового і ширшого значення, тепер воно відноситься не тільки до окремої дисципліни, а до напряму, застосовного до багатьох сфер діяльності сучасної людини. Дизайнери повинні володіти знаннями з багатьох предметних областей і вміло застосовувати їх на практиці, проектуючи у творчому процесі створення образів. У повсякденній житті ми часто зустрічаємо твори мистецтва. Можливості мистецтва різноманітні. Мистецтво формує інтелектуальні та моральні якості, стимулює творчість, сприяє успішній соціалізації. У сучасному світі люди повинні оточувати собі промовами ручної роботи. Вони можуть бути символічною, обожнюваною фігурою, яка психологічно розглядається людьми

як стабілізуючий фактор у мінливому світі. Демонстрація практики: Сучасні художники працюють у космосі, в основному виконують приватні замовлення, виготовляють декоративні розписи, прикрашають та прикрашають інтер'єри та екстер'єри.

Мета кваліфікаційної роботи: вивчення основних проблем виконання декоративного монументального розпису та поєднання настінного живопису із сучасними технологіями у дизайні інтер'єру, а саме центру фандрайзінгу в центральному корпусі К-ПНУ.

Завдання:

- проаналізувати види бібліографічних матеріалів, стилів та видів монументального живопису;
- висвітлити особливості монументального живопису у сучасному дизайні інтер'єру;
- охарактеризувати роль і місце настінного живопису у сучасному інтер'єрі;
- класифікувати та типологізувати різновиди інтер'єрного розпису;
- описати особливості монументальних розписів у дизайні офісного приміщення;
- ознайомитися із особливостями виконання процесу декоративного монументального розпису.

Об'єкт–використання сучасного художнього розпису в якості елемента оформлення інтер'єру архітектурного середовища.

Предмет–проекування настінного розпису центру фандрайзінгу, як складової частини архітектурного середовища.

Методи дослідження мету дослідження було реалізовано шляхом використання двох груп методів у відповідності зі специфікою кваліфікаційного проекту: загальнонаукові (порівняння, вимірювання, аналіз та синтез, аналогія та моделювання, класифікація, систематизація) та конкретно-наукові (метод передпроектного та проектного аналізу). Проаналізувавши ряд літературних джерел, художні та наукові праці було проведено узагальнення практичного досвіду в оформленні інтер'єру декоративним розписом.

Практичне застосування сприятиме поглибленому вивченню теоретичного розвитку української мови безсмертне мистецтво. Матеріал роботи може бути використаний для викладання мистецтва, естетики, теорія та історія української культури. Теоретико-методичні матеріали диплом матиме значення в естетиці та історії мистецтва процес дослідження історії стилю, світоглядних парадигм змістовно-формальна характеристика виникнення та подальшого розвитку безсмертні картини ХХ-ХХІ ст. Отже практичне значення кваліфікаційного дослідження полягає в можливості використання теоретичних напрацювань та практичних здобутків майбутніми поколіннями студентів-дизайнерів.

Структура і обсяг кваліфікаційної роботи розроблені відповідно до поставленої мети і основних завдань і складається з трьох розділів, які включають в себе по два підрозділи, вступ і висновки, список літератури, додатки.

ВИСНОВКИ

На основі виконаного завдання узагальнено результати, за якими можна з впевненістю стверджувати, що монументальне мистецтво є невід'ємною частиною середовища людського суспільства. Від найдавніших часів до сьогодення монументальне мистецтво супроводжує всі етапи суспільного буття людини, розвивається в часі, відповідає тенденціям і потребам певних історичних періодів.

Підчас дослідження історії та проблематики монументального мистецтва були виконанні наступні завдання:

1. Досліджено історію становлення та розвитку монументальних розписів у суспільстві. Художній живопис займає особливе місце в історії мистецтва, оскільки відіграє важливу ідейну функцію, бере участь у формуванні архітектурних стилів, формує концепцію внутрішнього простору і, нарешті, бере участь у певній художній мові мистецтва.

2. Висвітлено призначення, особливості та способи виконання монументальних розписів. Зі зміною епохи потреби та правила суспільства постійно розвиваються. Суспільство змінилося з моменту первісного мистецтва, із часом змінилися тенденції

3. На основі новітніх тенденцій розглянуто роль і місце стнописів, а також новітні технології виконання монументального мистецтва. Сучасна людина часто працює в шаленому ритмі, тому і прагне відпочити від буденності не тільки фізично, а й духовно і морально. Проте через брак часу постає звдання швидкої зміни уваги, перепочинку, можливого по дорозі на роботу та з дому, у поході до магазину. На допомогу в цьому приходять квіткові клумбами із різноманітними декоративними насадженнями, цікаві вітрини магазинів, фасади будинків часто оздоблені декоративним розписом.

4. Досліджено класифікацію за стилістикою монументальних розписів з урахуванням новітніх технологій. Безперервний розвиток архітектурного декоративного розпису призвів до існування великої кількості технологій з різними перевагами та недоліками. Однак кожна техніка має відповідати певним вимогам виконання живопису, а також мистецтва та дизайну в цілому. Декоративний розпис в наш час має найактуальніше місце в сучасному мистецтві, адже саме із застосуванням сучасних матеріалів і знань ми можемо творити воістину безмежні і творчі роботи, які, маючи масовий глобальний вплив, можуть змінювати свідомість, налаштовувати на позитив.

5. Сьогодні живописне оздоблення стін є унікальним способом надати характер будь-якому середовищу. Така прикраса підходить для багатьох будівель. Ця універсальність робить художній розпис найпопулярнішим у сучасному дизайні, а новітні матеріали та техніки роблять його прикрасою впродовж часів. В архітектурно-просторовому синтезі монументально-декоративне мистецтво утворює єдине художнє ціле просторових форм: об'ємів і поверхонь. Монументально-декоративний стінопис, вибудовуючись в певний композиційний лад із архітектурними об'ємами, масштабом доповнює і розвиває архітектурну структуру, естетично збагачує простір [5].

6. Функціональне призначення приміщення в якому проектуємо розпис дало уявлення про тематику для майбутнього проекту. Ми обрали стилізований міський пейзаж, який буде лаконічно вписуватися у простір та візуально розширить його. Ми визначили, що основною функціями нашого розпису є естетична складова. Це дало можливість більше зрозуміти особливості нашого проекту, доцільність обраної тематики. Також досліджено основні етапи виконання та нюанси настінного розпису.

Зі зміною епохи, суспільних потреб та правил еволюціонувало і монументальне мистецтво. Так, у епоху середньовіччя, настінні розписи були

більш майстерними, почали використовувати різноманітні фарби та ґрунти для створення настінних розписів. Для їх створення почав використовуватись дизайн. Від примітивного зображення людей та тварин, суспільство перейшло до створення орнаментів, сюжетно-тематичних композицій, тощо.

Процеси розвитку традиційних і новітніх мистецьких форм в урбаністичних просторах України виявляють низку невирішених проблем. Серед них – помітні залишки радянської естетики в монументальних пам'ятниках та їх суперечлива художня цінність; відсутність чітких та усталених процедур, що регламентують появу тих чи інших мистецьких форм у публічному просторі міст; образно-символічне перевантаження середовища та однотипність об'єктів тощо. Для розвитку сучасних арт-практик в міському просторі, важливою є, насамперед, їх програмна підтримка на державному рівні, розуміння та популяризація альтернативних художніх рішень на рівні міських адміністрацій, надання професійним художникам можливості вільного вияву своєї мистецької позиції в публічному просторі. Саме такий підхід засвідчить появу нового етапу в розвитку урбаністичних арт практик, прогресивні зрушення в процесах інтеграції у європейський культурно-мистецький простір. Динаміка, яку простежуємо в останні роки дає підстави прогнозувати, що практика використання як традиційних, так і новітніх мистецьких форм в публічному міському просторі активно розвиватиметься.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алмосов А. Л. Монументальное искусство как средство организации архитектурно-пространственной среды. О развитии монументального искусства в Ставрополе. КАНТ. 2014. № 4. С. 108-113.
2. Байдужня В. О. Проект настінного розпису теплиці та виготовлення його в матеріалі. Кривий Ріг, 2020. С. 41.
3. Високодекоративне художнє оздоблення сграфіто для інтер'єру та фасаду. Електронний ресурс URL: <https://mastery-of-building.org/uk/visokodekorativnaya-hydozestvennaya-stukaturka-sgraffito/> (Дата звернення 25.05.2022).
4. Віннік М. О. Концептуально-стильова специфіка оздоблення ужиткових інтер'єрів засобами декоративного живопису. Національний авіаційний університет. Київ, 2021. С. 85.
5. Голубятников И. В., Мильчакова Н. Е. Визуализация в дизайне. Дизайн. Теория и практика. 2012. № 10. С. 61-66
6. Демессіє М. Сучасні тенденції та перспективні напрямки у формуванні дизайну інтер'єрів. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2017, с. 135-142
7. Дереза О. О., Носова Н. В. «Роль декоративно-прикладного мистецтва в інтер'єрі» Науковий вісник будівництва 87, № 1 (2017): 28-32.
8. Єпіхіна, Дар. "Роль об'ємної мозаїки у формуванні сучасного міського середовища." Архітектура та екологія: матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., 29-30 жовтня 2013 р.: тези доп. Ч. 1. К.: НАУ. 2013.
9. Єпіхіна Д. Техніка та технологія монументального розпису у сучасному міському середовищі. Проблеми розвитку міського середовища. 2015, С. 54-61.

10. Жежель О. О. Новітні номінації у сфері дизайну інтер'єру (на матеріалі сучасної англійської мови). Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи. 2008. № 2. С. 105-112.
11. Зрительные иллюзии. Веб-сайт
URL: [<https://megabook.ru/article/%d0%97%d1%80%d0%b8%d1%82%d0%b5%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d1%8b%d0%b5%20%d0%b8%d0%bb%d0%bb%d1%8e%d0%b7%d0%b8%d0%b8>] (дата звернення 25.05.2022).
12. Иконников А. В. Архитектура XX века. Утопии и реальность : в 2 т. / М. : Прогресс-Традиция, 2001-2002. Т. 1. 2001. 656с.,
13. Каган М. С. О прикладном искусстве: некоторые вопросы теории. Л. : Художник РСФСР, 1961. 160с.
14. Катріченко С. Мозаїка як основний обробний матеріал у створенні художнього образу сучасних магазинів. Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. 2012. №3. С. 254-257.
15. Кацевич О. В. «Вплив кольору на формування інтер'єрного простору.» (2019).
16. Коваль Н. Розпис стін в інтер'єрі: види і способи прикраси. Електронне джерело <https://homepic.com.ua/art/1088> електронний ресурс (дата звернення 04.05.2022)
17. Колісник О. В., Пономарьова Н. С. Муралі як засіб соціальних комунікацій. Порівняння світового досвіду. Art and design. 2019. №2. С. 62-73.
18. Куліш О. А. Монументальне мистецтво: навчальний посібник. 2016.
19. Лукьянова Л. Г. Интерьер гостиниц: Учеб. пособие. 1991. с. 247
20. Малащук А. Перспективні напрямки застосування мистецтва флуородизайну. Містобудування та територіальне планування. 2014. 40 (2). С.6-13.
21. Монументальний живопис. Види монументального живопису. Веб сайт
URL: <https://stylezhinki.ru/vidpochinok-ta-rozvagi/10163-monumentalnij-zhivopis-vidi-monumencctalnogo.html> (Дата звернення 23. 05.2022).

22. Нестеренко О.И. Краткая энциклопедия дизайна. Москва : Молодая гвардия, 1994. 315с.
23. Новосельчук Н.С. Ілюзія як засіб створення сучасного дизайну інтер'єру. Архітектурна освіта і наука в Україні та світі: досвід і перспективи розвитку : [кол. моногр.]. Рівне, ФОРМАТ-А, 2019. С. 156-162.
24. Олійник О. П., Гнатюк Л. Р., Чернявський В. Г. Основи дизайну інтер'єру Національний авіаційний університет. Київ, 2011. С. 164.
25. Павлик Р.Б. Розвиток віражного мистецтва України 19–20 ст. в контекст і мистецтва країн Європи та Америки (Наукова робота Павлик Р. Б. 1999 р.). – URL: <http://www.artglass.com.ua/data/histopy.html> (дата звернення 24.05.2022).
26. Передерій І.Г., Сіроштан А.С. Мозаїка як провідний вид монументального образотворчого мистецтва Київської Русі. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_DNI_2008/Istoria/33290.doc.htm – вільний.
27. Принтер для прямої печаті на стінах URL: <https://www.viraj-spb.ru/o-kompanii/stati/oborudovanie-i-materialy/printer-dlya-priamoj-pechat-i-na-stenah.html> (дата звернення 20.04.2022).
28. Прищенко С. В. Кольорознавство: навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2016. 452 с. (Навчальне видання). – (Серія «Бібліотека дизайнера»).
29. Розпис стін в інтер'єрі: незвичайне рішення в квартирі та будинку. Веб сайт URL: <https://homediz.info/rozpis-stin-v-inter-eri-nezvichajne-rishennya-v.html> (дата звернення 03.12.2021)
30. Розпис стін в інтер'єрі: незвичайне рішення в сучасній квартирі. Веб-сайт URL: <https://best-diy-site.com/7861311> (дата звернення 05.05.2022)
31. Семанів Х. «Інтеграція вітражного мистецтва у сучасному дизайні інтер'єру. Культурна спадщина вітражного мистецтва західної України. Львів (2019): 64-68
32. Смоляр, Олена. «Принципи монументального декорування в сучасному дизайні інтер'єрів готелів України.» *Народознавчі зошити* 2 (2016): 459-465.

- 33.Софиева Н. Дизайн интерьера : стили, тенденции, материалы. Москва : Эксмо, 2012. 656 с.
- 34.Степанов Г. П. Композиционные проблемы синтеза искусств. Ленинград : Художник РСФСР, 1984. 320
- 35.Стінопис. Веб-сайт
URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%81> (дата звернення 24.05.2022).
- 36.УФ-принтер для печати на стенах ProfiJetWallPainter HKUV, Epson DX7
<https://lps.com.ua/uv-printer-profijet-wallpainter-for-wall-printing> (дата звернення 23.05.2022).
- 37.Холостенко Є. (Монументальне малярство Радянської України. – К.. 1932.- с. 14.), з архіву Національного художнього музею України.
- 38.Чернорицкий, В. А. «Новые и старые технологии в современной монументальной живописи.» Декоративное искусство и предметно-пространственная среда. Вестник МГХПА 3-1 (2020): 124-129.
- 39.Чурсин Д.В. Монументальная живопись в интерьерах современных общественных зданий: диссертация канд. арх-ры. Екатеринбург, 2006. 130с.
- 40.Шульжик Д. Д. Монументальное искусство в современной архитектурной среде. Брест, 2020. С. 289-291.